

NAUČNÉ STEZKY

*Za pozoruhodnostmi
obce Černá v Pošumaví*

9

KOVOVÝ KRÍŽ – VOLSKÝ LES

Kovový kříž stojí na kamenném podstavci s vykláněným pro obraz je opatřen kovovými mřížovými dílky a uzamčen.

Opravu a montáž kříže zajistil Anton Kindermann – novou rekonstrukci provedla Obec Černá v Polsumavi v roce 2006.

PŮVODNÍ PAMĚTNÍ KRÍŽ

Byl na tomto místě postaven v upomínku na náhyn jakon Josefa Wenzla, sedláka v jamách č. 1. Žena postřeleného nechala dát na kříž nápis.

„Josef Wenzl, sedlák z Jam, zahynul zde dne 12 října 1890“

NAUČNÉ STEZKY

Za pozoruhodnostmi obce Černá v Pošumaví

V okolí obce Černá v Pošumaví se nachází celá řada kulturně historických a přírodních zajímavostí. Je tu několik přírodních památek, jedna přírodní rezervace, řada obnovených a nově zrekonstruovaných sakrálních památek nebo stavby související s bývalou těžbou grafitu. V katastru obce najdeme také mnoho míst, kde v minulosti stávaly dnes již zaniklé osady a na jejichž existenci upomínají už jen staré fotografie nebo zakreslení v dobových mapách.

Po stopách všech těchto pozoruhodností Vás provedou čtyři naučné stezky, které jsou opatřeny informačními panely s texty a fotografiemi vztahujícími se k dané lokalitě či památce.

STEZKA **A**

Okružní

10 zastavení, délka trasy 7 km

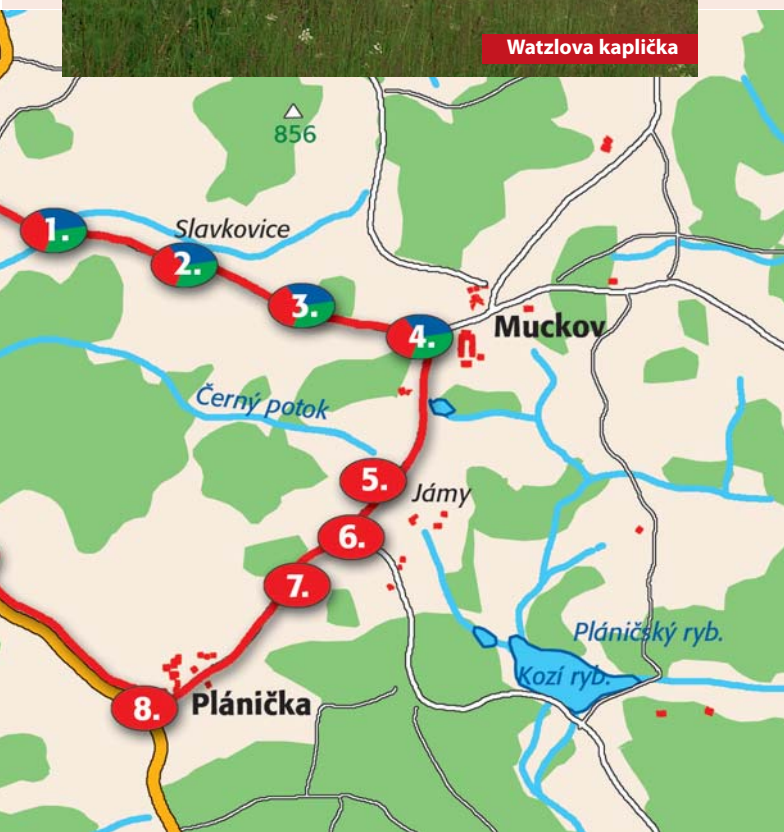
Úvodní panel je umístěn na okraji obce ve směru
Slavkovice – Muckov

1. zastavení – WATZLOVA KAPLIČKA
2. zastavení – SLAVKOVICE
3. zastavení – MUCKOVSKÉ VÁPENCOVÉ JESKYNĚ
4. zastavení – MUCKOV – OSADA OBCE ČERNÁ V POŠUMAVÍ
5. zastavení – JÁMY
6. zastavení – PLÁNIČSKÝ RYBNÍK
7. zastavení – KOTLINA POD PLÁNIČSKÝM RYBNÍKEM
8. zastavení – PLÁNIČKA
9. zastavení – KŘÍŽ VE VOLSKÉM LESE
10. zastavení – ANDERLOVA KAPLIČKA

Watzlova kaplička

1. zastavení

WATZLOVA KAPLIČKA

Kaplička byla postavena v roce 1856 na parcele č. 127 Albertem a Markétou Watzl, majiteli domu čp. 15 v Černé (Schwarzbach). Další majitelé domu čp. 15 ji pak udržovali až do roku 1930. Kaplička, nazývaná též Wirtova, byla zasvěcena ke cti „Marie pomocné“. Jaká pohnutka vedla k jejímu postavení není známo.

V roce 1992 byl objekt opraven, vybaven dvěma obrazy, dřevěným křížem, opatřen mřížovými dvířky a uzamčen.

Opravu provedla Obec Černá v Pošumaví, organizačně ji zajistil občan Jan Frisch z čp. 56, zásluhu na obnově má Anton Kindermann, rakouský občan, bývalý rodák.

V roce 2000 Marcela a Zdeněk Koutní z Černé v Pošumaví čp. 112 vysadili u kapličky dub (*Quercus*), lípu (*Tilia*) a jasan (*Fraxinus*). Buk zlatý (*Fagus sylvatica Dawyck Gold*) zde byl vysazen v roce 2012 Obcí Černá v Pošumaví z příspěvků občanů (manželé Štěrbovi č. 1).

2. zastavení

SLAVKOVICE

První zmínka o založení osady, která též bývala v minulosti nazývána Budice, pochází z roku 1375.

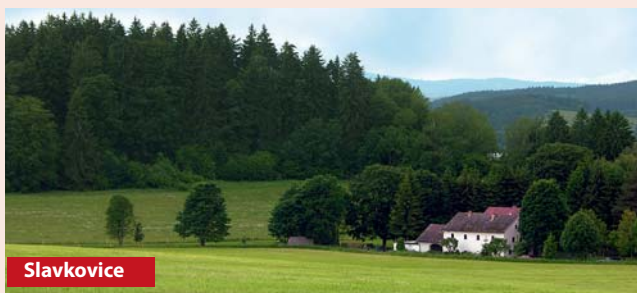
Od roku 1869 osada správně patřila k obci Mokrá (Mugrau), panství Krumlov (Krumau), soudní okres Horní Planá (Oberplan), farnost Černá (Schwarzbach).

V roce 1890 stálo v osadě 9 domů se 79 obyvateli, v roce 1910 byl stav obyvatel 89, stav domů 10, v roce 1921 tu v 11 domech žilo 67 obyvatel. Všichni byli národnosti německé.

Po skončení 2. světové války a následném odsunu německých obyvatel v roce 1946 byla osada částečně dosídlena, po roce 1950 však dochází k jejímu postupnému zániku.

V současnosti jsou Slavkovice součástí obce Černá v Pošumaví. Z původní zástavby se zachoval pouze jeden statek ve směru na Muckov, který dnes slouží jako rekreační objekt.

Slavkovice leží v nadmořské výšce 740 m.

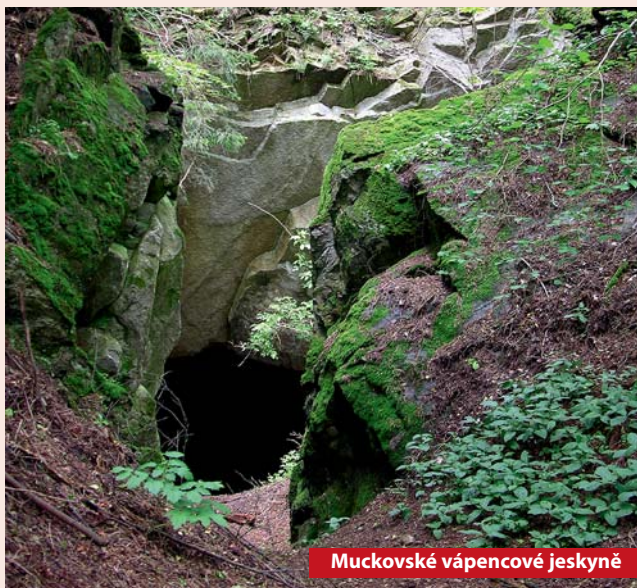

Slavkovice

3. zastavení

MUCKOVSKÉ VÁPENCOVÉ JESKYNĚ

Přírodní památka, vyhlášena v roce 1990,
rozloha 3,38 ha, nadmořská výška 803–823 m

Komorovým způsobem podzemní těžby vápence na počátku 20. století tu vznikly jedinečné útvary, polopodzemní komory chráněné před zavalením impozantními pilíři. Hned u vchodu tvoří jeden pilíř skalní bránu o rozměrech 7x10 m.

Lokalita je velmi cenná z přírodovědného hlediska, neboť se zde vyskytuje řada chráněných druhů rostlin. Jeskyně jsou významným zimovištěm a letním shromaždištěm netopýrů.

Jelikož často dochází ke zřícení desek dolomitického vápence ze stropů komor, je jsou vnitřní prostory veřejnosti nepřístupné.

4. zastavení

OSADA MUCKOV

Osada byla založena v roce 1518, německy Muczarn, v roce 1654 Müczgern, v roce 1854 Mutzgern. Původně, až do roku 1633, patřil Muckov k rychtě Hořice. Od roku 1869 byl osadou obce Planles (Plánička). V roce 1900–1910 byl samostatnou obcí, od roku 1910 do roku 1921 patřil pod panství Krumlov, v letech 1921 až 1950 byl samostatnou obcí v okrese Český Krumlov. Osadou obce Černá v Pošumaví je od roku 1961.

V r. 1910 se uvádí 41 obyvatel, v roce 1939 to bylo celkem 188 obyvatel a v r. 2011 zde žilo 32 obyvatel.

5. zastavení

JÁMY

Vznik osady, ležící v nadmořské výšce 770 m, se datuje rokem 1530. Od roku 1869 je zmiňována pod názvem Kohlgruben jako osada obce Planles (později Plánička) v okrese Krumlov. V roce 1950 je vyhláškou Ministerstva vnitra změněn úřední název na Jámy.

Od roku 1961, kdy se stala obec Plánička osadou obce Černá v Pošumaví, osada Jámy postupně zanikla.

V r. 1890 je vedeno 56 obyvatel a 7 domů, v r. 1910 celkem 33 obyvatel a 6 domů, v roce 1950 je evidováno 24 obyvatel a 5 domů. V současnosti zůstal jeden jediný dům – bývalý statek, který nyní slouží jako rekreační objekt.

6. zastavení

PLÁNIČSKÝ RYBNÍK

Přírodní rezervace – vyhlášena v r. 1996

Leží v katastrálním území Černá v Pošumaví a Světlík na ploše 15,17 ha v nadmořské výšce 750–757 m. Součástí rezervace je samotný rybník nazývaný též „Velký Kozí“, který se rozkládá na ploše 9 ha, a přilehlý „Malý Kozí“ rybník v horní části Lukavického potoka.

V této lokalitě najdeme v České republice nejpočetnější populaci vzácného a kriticky ohroženého stulíku malého (*Nuphar pumila*). Zachovány jsou tu i roztroušené porosty kriticky ohroženého leknínu bělostného (*Nymphaea candida*).

Průtočný rybník je hluboký, a proto je využíván k extenzivnímu chovu ryb. Nasazuje se zde hlavně jednoletý kapr, maréna a lín. Vedle nich se tu vyskytují i vodní ploštice, vodoměrky a další druhy bezobratlých živočichů.

7. zastavení

KOTLINA POD PLÁNIČSKÝM RYBNÍKEM

Přírodní památka – vyhlášena 27. 5. 1992

Rozkládá se na katastrálním území Černá v Pošumaví a Světlík a má rozlohu 14,61 ha. Leží v nadmořské výšce 738–762 m.

Jedná se o společenstva lučních prameništých rašeliníšť na podkladu pestré série krystalinika, luční slatiny, porosty třtiny nachové a porosty vrb a olší. V oblasti se vyskytuje druhově významná flora, z fauny především bezobratlí.

Řada druhů z oblasti flóry je chráněna, některé jsou kriticky ohrožené, jako např. třtina nachová (*Calamagrostis phragmitoides*), nebo silně ohrožené, např. tučnice obecná (*Pinquicula vulgaris*).

8. zastavení

PLÁNIČKA

Osada obce Černá v Pošumaví, jejíž vznik se datuje do roku 1530. V tomto roce, po rozdělení území mezi Zlatou Korunu a Vyšší Brod, připadla právě Vyššímu Brodu ves „lesní rychta“ Plánička (Planleser Waldgericht). Až do roku 1918 byla Plánička nazývána Klein-Planles nebo jen Planles. V Ottově slovníku naučném je dána dohromady s ostatními pod heslem „Pláně“.

Plánička se dělí na dvě části – Plánička a Plánička-hájenka. Dřívější obyvatelstvo se živilo především prací v lese, později muži pracovali převážně v tuhových dolech. Nejvíce obyvatel měla obec v roce 1930, kdy zde žilo celkem 230 lidí.

Pozoruhodností Pláničky je kamenný sloup s kovovým křížem a se čtyřmi obrazy. Byl zasazen na konci osady na rozcestí po roce 1990 za přispění rakouského občana Antona Kindermanna, původního obyvatele.

Velký Kozí rybník – Pláničský

9. zastavení

KŘÍŽ VE VOLSKÉM LESE

Kovový kříž stojící na kamenném podstavci s výklenkem pro obraz je opatřen kovovými mřížovými dvířky a uzamčen. Opravu a montáž kříže zajistil Anton Kindermann – novou rekonstrukci provedla Obec Černá v Pošumaví v roce 2008.

Původní pamětní kříž byl na tomto místě postaven v upomínku na náhlý skon Josefa Wenzla, sedláka v Jamách č. 1. Žena postiženého nechala dát na kříž nápis: „Josef Wenzl, sedlák z Jam, zahynul zde dne 12. října 1890.“

Pamětní kříž z roku 1890

10. zastavení

ANDERLOVA KAPLIČKA

Kaple byla postavena majiteli domu č. 21 Wenzelem a Josefou Galistl v letech 1861–1878 (podle Kroniky obce Schwarzbach psané kronikářem, učitelem Josefem R. Hahnelem) a byla zasvěcena Matce Boží s Jezulátkem, jejichž obraz byl umístěn uvnitř. Jméno bylo kapličce dáno podle původního majitele domu č. 21 – Anderle.

První známá oprava byla provedena v letech 1968 až 1969. V roce 1992 byla provedena nová renovace kapličky, na níž se vedle Obecního úřadu podíleli: Anton Kindermann a Augustin Jarolímek.

V roce 2011 byly na základě dendrogického monitorování pokáceny původní stromy a vysazeny dvě nové lípy. V roce 2012 byla provedena nová fasáda, upraven i vnitřní prostor a natřena střecha.

O ČERNÉ V POŠUMAVÍ

Obec přibližně osmi sty obyvatel a déle než 740 let trvající historií je přirozeným středem celé lipenské oblasti. Nachází se na levém břehu Lipna v místech, kde je jezero nejširší.

Velká část jejího katastru leží v Chráněné krajinné oblasti Šumava nadosah Národního parku Šumava. Pod správu obce patří osady Bližná, Dolní Vltavice, Mokrá, Muckov a Plánička.

Historie obce

První zmínka pochází ze 13. století – v roce 1268 věnoval purkrabí Hirzo z Klingenbergu obec s názvem „Na černé řece“ (v původním slovanském znění Natschernerece) cisterciáckému klášteru ve Zlaté Koruně. V době husitských válek, po vypálení zlatokorunského kláštera husity roku 1420, přešla do majetku Rožmberků. Roku 1600 poslední Rožmberk Petr Vok prodal krumlovské panství a s ním i osadu Černou císaři Rudolfu II. Habsburskému. Habsburkové (Ferdinand II.) pak v roce 1619 jako úhradu zapůjčených peněz celé panství darovali Janu Oldřichu z Eggenberku. V držení Eggenberků byla Černá celých sto let. Po jejich vymření dědičně připadla rodu Schwarzenberků, kterému patřila až do zrušení poddanství v roce 1848, kdy vznikla samostatná obec Schwarzbach.

Památky

Mezi hlavní památky v obci patří **kostel Neposkvrněného početí Panny Marie**. Stojí na místě bývalé dřevěné kaple z roku 1787, která byla v letech 1799–1800 zbořena a nahrazena barokním kostelem. Do současné novorománské podoby byl kostel upraven v letech 1901–1904, kdy byla postavena také kostelní věž. Ve výklenku kostela stojí více než 200 let stará **socha svatého Jana Nepomuckého**. Kamenná socha je chráněnou kulturní památkou.

Historická fotografie z přelomu 19. a 20. století

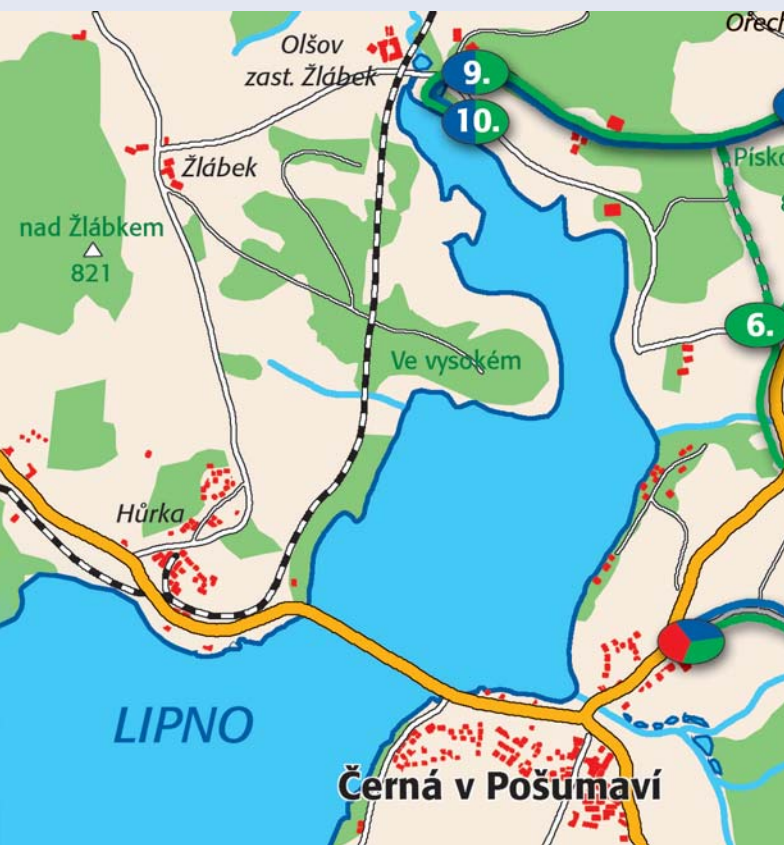
STEZKA **B**

Ke štole Josef kolem hubenovských Božích muk

10 zastavení, délka trasy 8 km

Úvodní panel je umístěn na okraji obce ve směru
Slavkovice – Muckov

- 1. zastavení** – WATZLOVA KAPLIČKA
- 2. zastavení** – SLAVKOVICE
- 3. zastavení** – MUCKOVSKÉ VÁPENCOVÉ JESKYŇĚ
- 4. zastavení** – MUCKOV – OSADA OBCE ČERNÁ V POŠUMAVÍ
- 5. zastavení** – HUBENOV
- 6. zastavení** – BOŽÍ MUKA HUBENOV
- 7. zastavení** – OSADA MOKRÁ
- 8. zastavení** – K OŘECHOVCE
- 9. zastavení** – NA VÝSLUNÍ
- 10. zastavení** – ŠTOLA JOSEF

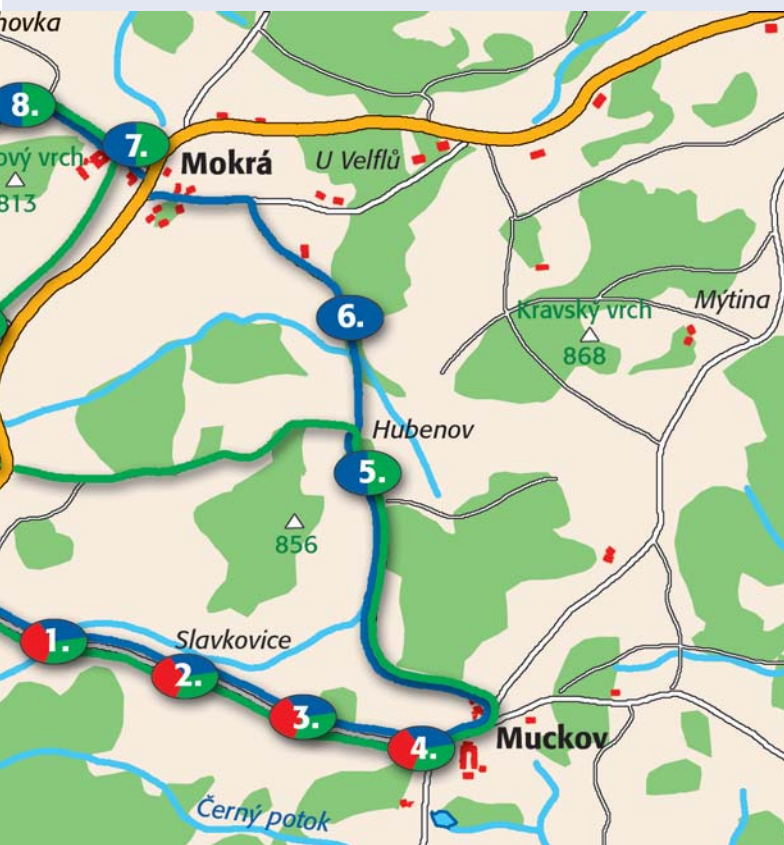
STEZKA C

Ke štole Josef trochu jinou cestou

10 zastavení, délka trasy 10 km

Úvodní panel je umístěn na okraji obce ve směru
Slavkovice – Muckov

1. zastavení – WATZLOVA KAPLIČKA
2. zastavení – SLAVKOVICE
3. zastavení – MUCKOVSKÉ VÁPENCOVÉ JESKYNĚ
4. zastavení – MUCKOV – OSADA OBCE ČERNÁ V POŠUMAVÍ
5. zastavení – HUBENOV
6. zastavení – U STARÉ SILNICE
7. zastavení – OSADA MOKRÁ
8. zastavení – K OŘECHOVCE
9. zastavení – NA VÝSLUNÍ
10. zastavení – ŠTOLA JOSEF

1. zastavení

WATZLOVA KAPLIČKA

Kaplička byla postavena v roce 1856 na parcele č. 127 Albertem a Markétou Watzl, majiteli domu čp. 15 v Černé (Schwarzbach). Další majitelé domu čp. 15 ji pak udržovali až do roku 1930. Kaplička, nazývaná též Wirtova, byla zasvěcena ke cti „Marie pomocné“. Jaká pohnutka vedla k jejímu postavení není známo.

Watzlova kaplička

V roce 1992 byl objekt opraven, vybaven dvěma obrazy, dřevěným křížem, opatřen mřížovými dvířky a uzamčen.

Opravu provedla Obec Černá v Pošumaví, organizačně ji zajistil občan Jan Frisch z čp. 56, zásluhu na obnově má Anton Kindermann, rakouský občan, bývalý rodák.

V roce 2000 Marcela a Zdeněk Koutní z Černé v Pošumaví čp. 112 vysadili u kapličky dub (*Quercus*), lípu (*Tilia*) a jasan (*Fraxinus*). Buk zlatý (*Fagus sylvatica Dawyck Gold*) zde byl vysazen v roce 2012 Obcí Černá v Pošumaví z příspěvků občanů (manželé Štěrbovi č. 1)

2. zastavení

SLAVKOVICE

První zmínka o založení osady, která též bývala v minulosti nazývána Budice, pochází z roku 1375.

Od roku 1869 osada správně patřila k obci Mokrá (Mugrau), panství Krumlov (Krumau), soudní okres Horní Planá (Oberplan), farnost Černá (Schwarzbach).

V roce 1890 stálo v osadě 9 domů se 79 obyvateli, v roce 1910 byl stav obyvatel 89, stav domů 10, v roce 1921 tu v 11 domech žilo 67 obyvatel. Všichni byli národnosti německé.

Po skončení 2. světové války a následném odsunu německých obyvatel v roce 1946 byla osada částečně dosídlena, po roce 1950 však dochází k jejímu postupnému zániku.

V současnosti jsou Slavkovice součástí obce Černá v Pošumaví. Z původní zástavby se zachoval pouze jeden statek ve směru na Muckov, který dnes slouží jako rekreační objekt.

Slavkovice leží v nadmořské výšce 740 m.

3. zastavení

MUCKOVSKÉ VÁPENCOVÉ JESKYNĚ

**Přírodní památka, vyhlášena v roce 1990,
rozloha 3,38 ha, nadmořská výška 803–823 m**

Komorovým způsobem podzemní těžby vápence na počátku 20. století tu vznikly jedinečné útvary, polopodzemní komory chráněné před zavalením impozantními pilíři. Hned u vchodu tvoří jeden pilíř skalní bránu o rozměrech 7x10 m.

Lokalita je velmi cenná z přírodovědného hlediska, neboť se zde vyskytuje řada chráněných druhů rostlin. Jeskyně jsou významným zimovištěm a letním shromaždištěm netopýrů.

Jelikož často dochází ke zřícení desek dolomitického vápence ze stropů komor, je jsou vnitřní prostory veřejnosti nepřístupné.

4. zastavení

OSADA MUCKOV

Osada byla založena v roce 1518, německy Muczarn, v roce 1654 Müczgern, v roce 1854 Mutzgern. Původně, až do roku 1633, patřil Muckov k rychtě Hořice. Od roku 1869 byl osadou obce Planles (Plánička). V roce 1900–1910 byl samostatnou obcí, od roku 1910 do roku 1921 patřil pod panství Krumlov, v letech 1921 až 1950 byl samostatnou obcí v okrese Český Krumlov. Osadou obce Černá v Pošumaví je od roku 1961.

V r. 1910 se uvádí 41 obyvatel, v roce 1939 zde žilo celkem 188 obyvatel a v r. 2011 to bylo již jen 32 obyvatel.

Kříž u cesty ze Slavkovic k Muckovu

5. zastavení

HUBENOV

Vesnice Hubenov, německy Hubene, byla založena roku 1375. Mnoho údajů však o ní neexistuje. Víme jen, že po celou dobu byl Hubenov součástí obce Mokrá, v roce 1910 statistiky uvádí celkem 78 obyvatel v devíti domech. V roce 1921 klesl počet obyvatel v uvedených domech na 66. Ves patřila pod farní úřad Hořice.

Hubenov byl obydlen německy mluvícím obyvatelstvem. Z nařízení o odsunu Němců po druhé světové válce lze vyčíst, že tu v tuto dobu bylo domů celkem dvanáct, s popisnými čísly od jedné do dvanácti, a že v období od 3. března do 26. října 1946 bylo odsunuto celkem 60 obyvatel. Po odsunu nastává vlna osídlení a do Hubenova přicházejí noví obyvatelé, kteří tu začínají hospodařit. Pamětník Vincenc Pocklan, dlouhá léta žijící a pracující na Mokré, se nastěhoval s rodiči na usedlost čp. 4, která stála na začátku vesnice. Hned nad nimi byl dům čp. 3, vpravo na stráni čp. 2, pod úvozem čp. 7 a další. Pozemky byly rozloženy vlevo i vpravo a i směrem ke Slavkovicím.

K postupné demolici celého Hubenova docházelo od roku 1956, závěrečnou fázi demoliční akce v letech 1959 až 1960 organizovaly orgány ministerstva vnitra a prováděli je jejich příslušníci. Demolice neprobíhala kvůli výstavbě Lipenské přehrady.

Z bývalé osady, která ležela ve výšce 800 m n. m., je možno pěšky přejít po pastvině na vrchol Kravského vrchu, nejvyšší bod katastru (856 m n. m.), odkud se naskýtá nádherným výhled na celé okolí.

U tohoto zastavení se trasy B a C naučné stezky rozdělují. Trasa B pokračuje směrem severním k hubenovským Božím mukám. Další zastavení trasy C se nachází západním směrem na spojnici s bývalou silnicí směr Mokrá–Český Krumlov.

6. zastavení

U STARÉ SILNICE

V trojúhelníku křižovatky stojí nemovitost ev. č. 273, k jejíž výstavbě došlo r. 1864 (doloženo letopočtem s iniciálami W 1864 M nad vchodem). V druhé polovině 20. století objekt fungoval jako rekreační zařízení podniku Pozemní stavby –Stavomontáže, národní podnik, České Budějovice. Po roce 1990 přešel do soukromých rukou a od té doby chátrá.

Místo leží v nadmořské výšce 750 m. Vlevo od něj prochází hranice Chráněné krajinné oblasti Šumava.

Trasa stezky odtud pokračuje do obce Mokrá, kde se znovu napojuje na trasu B. Z tohoto místa je možné si cestu nepatrně zkrátit a vydat se od křižovatky vlevo k rozcestí „U Baštýře“ a dále pokračovat rovně k cestě vedoucí z Mokré.

Cestou se nabízejí zajímavé výhledy na Lipenské jezero

6. zastavení

BOŽÍ MUKA HUBENOV

Boží muka na Hubenově byla nejzchátralejší ze všech církevních památek na území obce Černá v Pošumaví. Jejich oprava nebyla již možná, a tak bylo nutno kapličku prakticky celou vystavět znovu.

Členové Jednotky dobrovolných hasičů v Černé odpracovali na výstavbě nové kapličky a úpravě terénu kolem celkem 1 200 hodin, celková renovace byla provedena v roce 2007 v hodnotě 38 tis. Kč. Za uzavírací mříží byla na podstavec uložena soška sv. Floriána, patrona hasičů. Pro zastavení a posezení v malebné krajině byly zhotoveny přírodní lavičky se stolkem.

Hubenovská Boží muka

7. zastavení

OSADA MOKRÁ

Mokrá – původní název Nemochrich; v roce 1284 – Mokrie; v roce 1445 – Mokry; v roce 1562 – Mokharaw; v roce 1600 – Mokra; v roce 1841 – Mugrau.

Osada patřila původně k boletickému statku, jehož část, tzv. „Mokerský újezd“ vlastnil královský purkrabí Hirzo z Klinkerberku, kterému ho daroval král Václav I.

V roce 1268 daroval Hirzo celý „újezd“ klášteru ve Zlaté Koruně – od této doby první písemné zmínky datujeme vznik Mokré i celé obce Černá v Pošumaví.

V roce 1420 byla obec součástí českokrumlovského panství, kde se připomíná i Mokerská rychta. Patřily k ní obce Černá, Bližná, Radslav, Hubenov, Slavkovice, Dolní Vltavice a samotná Mokrá. Mokerská rychta měla rozlohu 58 lánů a 28 jiter.

Ve 14. století stál na Mokré klášterský dvůr, u kterého je dosvědčeno datum 25. 2. 1375. Dne 19. 7. 1422 se připomíná správce dvora Dětrich, pozdějším správcem byl opat Teodorich. Dvůr odváděl desátek farnímu kostelu v Hořicích.

V roce 1811 byly v širokém okolí obce založeny grafitové doly, v roce 1846 byla nalezena tuha na Mokré. Doly nejprve vlastnila Eggertova společnost, která je prodala v roce 1886 Schwarzenberkům.

8. zastavení

K OŘECHOVCE

Vpravo od tohoto zastavení se nachází bývalá osada Ořechovka – německy Nußdorf. Poprvé se připomíná v matrikách z roku 1845, přestože podle záznamů patřila již před rokem 1787 až 1788 pod faru Hořice na Šumavě. Později patřili obyvatelé Ořechovky k farnosti a škole Hodňov a cítili se více příslušní k bližší Olšině, než vzdálenějšímu Žlábků. Dlouhá léta však patřila Ořechovka právě pod Žlábek. Uvádí se, že příčinou bylo zřejmě to, že to byla hornická osada a byla tak více spojena s nedalekým Lužním závodem tuhových dolů.

Dnes je Ořechovka chatovou osadou a katastrálně patří pod Černou v Pošumaví.

Nejvyšším vrcholem okolí je Suchý vrch s výškou 840 m n. m.

Nedaleko Ořechovky leží rybník Olšina, nejvýše položený rybníku v Čechách (723 m n. m.), o němž je první zmínka již v roce 1332.

9. zastavení

NA VÝSLUNÍ

Na rozcestí v chatové osadě Na Výsluní je nutné odbočit vlevo. Další cesta vede po polní cestě a následně po louce až k dědičné štolě Josef.

Při zpáteční cestě je možné vydat se z rozcestí po stezce zpět nebo pokračovat směrem na Olšov, Žlábek, Hůrku a Černou v Pošumaví.

Pohled na jezero od chatové osady Na Výsluní

10. zastavení

ŠTOLA JOSEF

Obec Mokrá s celým svým okolím byla po mnoho desetiletí významným místem těžby grafitu. Doly založila Eggertova společnost a po čtyřiceti letech, v roce 1886, je prodala knížeti Schwarzenbergovi.

Dědičná štola Josef

Byla zde vytvořena důlní dílna v délce přes 2 km a těžilo se na celkem dvanácti důlních místech v hloubce 40–70 metrů. Při těžbě působily velké nesnáze přítoky podzemních vod do dolů. Voda se původně odčerpávala pomocí parních strojů. Pak ale vznikla myšlenka prokopat štola, která by podzemní vodu ze šachet odváděla.

Práce na ražení štoly Josef začaly roku 1897 a teprve v roce 1911 se narazilo na šachtu Ferdinand. Přitom bylo nutné z chodby v délce 1 280 m odfárat mnoho materiálu, neboť se terén zčásti propadal. V další fázi byly propojeny šachty Anežka a Anna. Tím štola dosáhla celkové délky 2 240 m, z nichž prvních 414 m bylo vyzděno. V roce 1937 byly tuhové doly v lokalitě uzavřeny, což znamenalo i konec využívání štoly.

Vyústění Josefovy štoly je osazeno kamenným portálem. Nad vyzděným obloukem štoly je římsa se slepým vlisem a volutami po stranách. Na vrcholu dekorativního podstavce je knížecí korunka.

Postupem času vstupní portál i celé okolí chátralo, čemuž Obec Černá v Pošumaví chtěla zabránit. V roce 2015 provedla na vlastní náklady rekonstrukci a renovaci portálu, přestože štola není jejím majetkem. Celkové náklady činily 250 tis. Kč. Upraveno bylo rovněž okolí s nově vysypanou příchozí cestičkou.

STEZKA D

Radslavský okruh

7 zastavení, délka trasy 9 km

1. zastavení – JACHETNÍ KLUB ČERNÁ
2. zastavení – JESTŘÁBÍ
3. zastavení – RADSLAV
4. zastavení – BLIŽNÁ
5. zastavení – TUHOVÉ DOLY BLIŽNÁ
6. zastavení – HŘBITOV A KOLUMBÁRIUM
7. zastavení – FETZLOVA KAPLIČKA

Trasa této naučné stezky vede centrem turistické oblasti obce Černá v Pošumaví. Prochází kolem veřejných i soukromých pláží, mívá tábořiště, kempy a četná ubytovací zařízení. Začíná u jachtařské základny, pokračuje podél břehů Lipenské přehradní nádrže na Jestřábí a Radslav a poté se přes Bližnou vrací zpět do Černé v Pošumaví. Na mnoha místech této trasy se naskýtají překrásné výhledy na rozlehlou jezerní plochu i na blízké i vzdálenější šumavské vrcholy – především na mohutný masiv Smrčiny a na Plechý, nejvyšší vrchol české části Šumavy (1378 m).

1. zastavení

JACHETNÍ KLUB ČERNÁ

Bylo to v roce 1971, kdy se 12 nadšenců – amatérů, z řad místních obyvatel a chatařů, dalo dohromady a vytvořilo oddíl jachtingu – první svého druhu na Lipenské přehradě. Brzy se hlásili i další zájemci, v roce 1972 už měl oddíl 40 členů.

Od MNV v Černé v Pošumaví získali pozemek pro loděnici, vytrhali křoviny, odstranili kameny, zavezli jámy, urovnali půdu. V roce 1973 začali kopat a betonovat základy Loděnice a již v srpnu byla stavba zastřešena.

Těsně po zastřešení loděnice v srpnu 1973, bylo začínajícímu klubu poprvé svěřeno pořadatelsví mistrovství Evropy v jachtingu ve třídě 420.

V roce 1975 měl jachetní oddíl již 62 členů. V témže roce se jeho člen Přemysl Vycpálek poprvé se stává přeborníkem ČSSR ve třídě „Q“.

Kotviště Jachetního klubu

2. zastavení

JESTŘÁBÍ

Nynější známé rekreační oblasti původně dominoval „Dvůr“ s č.p. 15, který patřil k obci Bližná. Vznikl po roce 1768 jako knížecí poplužní dvůr. Knížecí šafář tu s minimálním personálem obhospodařoval jednotku panské půdy, která zahrnovala také budovy a potřebné vybavení. V letech 1925–1927 byl Jestřábský poplužní dvůr knížeti Schwarzenberkovi vyvlastněn a stal se majetkem státního pozemkového úřadu v Praze.

V roce 1929–1930 koupil dvůr Jiří Adamovitsch, který zde hospodařil do roku 1948, kdy byl dvůr znárodněn.

Při vzniku státního statku Černá k 1. 1. 1951 se Jestřábí stalo jeho provozní jednotkou. Až do roku 1974 bylo součástí hospodářství Bližná, od roku 1976 byla zemědělská činnost ukončena a objekt převzal Oborový podnik Šumava, který započal s rekonstrukcí a celkovou přestavbou na školící a rekreační zařízení.

Celá oblast Jestřábí je dnes čistě rekreační. Najdete tu množství tábořišť, penzionů, restaurací a překrásných pláží.

Z Jestřábí pokračuje stezka přes les do Radslavi nebo je možné použít zkrácenou trasu k zastavení č. 4 do Bližné.

3. zastavení

RADSLAV

Vznik osady se datuje rokem 1440. V urbáři z roku 1445 ji najdeme pod jménem Radczlaw, 1483 Radczlaw, 1502 Radsleg, v roce 1562 a 1595 v Českých listinách jako Rotsslog, v roce 1600 Rotschlag, 1624 Rotsslog a v roce 1686 Rathschlag. Od roku 1918 nese osada název Radslav.

V roce 1445 byla vedena jako součást rychty Mokrá, v roce 1595 patří k Vltavické rychtě, stejně tak je zanesena i v urbáři z roku 1686. Od roku 1869 byla osadou obce Bližná, od r. 1961 obce Černá v Pošumaví. K 1. 1. 1973 jako osada zanikla a je čistě chatovou osadou.

Dominantou Radslavi je kaple, jejíž poslední oprava do současné podoby byla ukončena v roce 1996. 21. června pak byla vysvěcena za účasti 60 rodáků z Německa a Rakouska. Světitelem byl p. Adalbert Handum z Rakouského Wenfeldenu. Obřad celebrowali p. Michal Tkáč a biskup p. Soukup.

Chloubou jsou i dva památné stromy. Radslavská lípa velkolistá byla údajně vysazena v r. 1648 na počest ukončení Třicetileté války. V současnosti má ve výšce 130 cm obvod kmene 635 cm a je tak druhou nejmohutnější lípou v regionu.

Druhým památným stromem je Radslavský dub letní, který po obvodu měří 360 cm.

4. zastavení

BLIŽNÁ

Obec byla součástí tzv. „Mokerského – Hirzova Újezdu“, který zakladatel Hirzo z Klinkerberku věnoval s dalšími osadami v roce 1268 klášteru Zlatá Koruna. V té době byl její název Nablizberch. Až do roku 1445 není nikde uváděna, pak se objevuje pod jménem „Blizny-Ekkartslag“. V roce 1505 nese název Ekkartschlag, 1562 – Eckhetslog a roku 1720 – Eeketschlag.

Od poloviny 14. století je součástí rychty Mokrá, v roce 1595 patří k Vltavické rychtě. Od roku 1692 je uváděna jako samostatná obec společně s Radslaví. Od roku 1869 se Radslav stává její součástí. Od roku 1945 je samostatnou obcí. K 1. 7. 1958 se součástí Bližné stává i zrušená obec Dolní Vltavice. 12. 6. 1960 pak obec Bližná a všechny její osady byly správně přiřazeny k obci Černá v Pošumaví.

Počet obyvatel Bližné (s Radslaví a Jestřábím) v roce 1930 čítal 364 lidí, v roce 1950 zde však žilo již jen 91 obyvatel.

Uprostřed obce, na vyvýšeném místě, stávala návesní kaple (data o jejím založení nejsou známa), která však byla v roce 1972 i se vzrostlými stromy zlikvidována a na jejím místě byl postaven obchod Jednoty. V letech 1974 a 1975 byla také provedena demolice domů č.p. 4 a 5 na levé straně bývalé návsi.

Bližná leží v nadmořské výšce 763,6 m, nejvyšším vrcholem v okolí je Lískovec (805,2 m).

Panoramatický pohled na Lipenské jezero mezi Radslaví a Bližnou

5. zastavení

TUHOVÉ DOLY BLIŽNÁ

U Bližné bylo grafitové ložisko o mocnosti 2 metry zjištěno již v roce 1828. Tehdy získalo dolové míry s názvy Bartoloměj a Jan těžařstvo rolníků z Bližné. V letech 1901–1902 byly prováděny východně od Bližné vrty a podle jejich výsledku byla v roce 1908 založena kutací šachta hluboká 21 m. Práce v této lokalitě byly zastaveny v roce 1909 pro technické potíže, a to především s vodou. Udává, že z ložiska bylo tehdy získáno 17 255 q suroviny.

V roce 1936 byly znovu prováděny vrty, které vedly roku 1939 k založení druhé kutací šachty severovýchodně od první. Šachta byla jen 8 m hluboká a ložisko bylo sledováno v délce 31 m.

V roce 1952 bylo zahájeno hloubení šachty, později nazvané Stará jáma, která byla spolu s jámou Barbora otevřena v letech 1954–1958. Tato dvě díla byla umístěna do středu ložiska, čímž bránila využití surovinových zásob. Proto byla vyhloubena nová jáma Václav, kde začala těžba v roce 1964.

Grafitová ložiska v dole Bližná byla vždy doprovázena velkým tělesem krystalických vápenců, což působilo při těžbě grafitu značné problémy, především silnými přítoky až náhlými průvaly vod z krasových dutin do důlních děl. Katastrofální průval spojený se značnými materiálními škodami, kdy jen díky předchozím bezpečnostním opatřením nedošlo ke ztrátám na lidských životech, zde nastal v roce 1983.

Přitom byly odkryty krasové dutiny mimořádné velikosti, které jsou vedle Chýnovské jeskyně u Tábora nejrozměrnějšími jeskynnými prostory v jižních Čechách (*Anděra a kol., 2003*). Z bezpečnostních důvodů však nejsou přístupné veřejnosti.

Po privatizaci v devadesátých letech pozvolna těžba tuhy v bliženském grafitovém ložisku ustává a v roce 1998 je zastavena úplně. Těžní věž jámy Václav a okolní budovy zůstaly zachovány až do roku 2009, kdy bylo rozhodnuto vše demolovat.

Důl Bližná vytvořil rekord v nepřetržité těžbě grafitu po dobu 43 let a vytěžilo se zde přes čtvrt milionu tun suroviny.

Nyní zde působí firma Šumavský pramen, která od roku 2001 stáčí z hloubi země přírodní pramenitou vodu.

6. zastavení

HŘBITOV A KOLUMBÁRIUM

Výstavba údolní nádrže Lipno znamenala rovněž i zatopení hřbitova v Dolní Vltavici. Přibližně 500 hrobů z tohoto hřbitova bylo nutno exhumovat a ostatky přenést na jiné místo.

Ani na hřbitově v Černé již nebyl dostatek míst a i ten se musel, zejména z hygienických důvodů, zrušit.

Pro nový hřbitov byla vybrána jihovýchodně od Černé plocha, vzdálená 1 200 m od centra obce a ležící 100 m od silnice na Bližnou a Dolní Vltavici.

Při výstavbě byla provedena úprava hřbitovní pláně, byla vystavěna ohradní zeď, byl vybudován objekt márnice s kaplí, dále příjezdová komunikace, studně na místě stávající studánky, úprava přístupových cestiček ke hrobům a výsadba zeleně zapadající do rámce hřbitova.

Stavba byla zahájena v prosinci 1958, k dokončení veškerých řemeslných prací došlo v srpnu 1959. Od 1. 1. 1960 byl nový hřbitov předán do užívání.

V roce 2012 bylo postaveno Kolumbárium v celkové hodnotě 219 tis. Kč, dotace Jihočeského kraje činila 40 tis. Kč.

Hřbitov

7. zastavení

FETZLOVA KAPLIČKA

Bývala také nazývána Hanryho kaplička nebo prostě jen Boží muka. Podle existujícího záznamu byla postavena v roce 1786 Hanry Fetzlem z Černé. V kronice Černé – Schwarzbach žádné takové jméno ale v daném období není uvedeno. Pouze dům č.p. 6 je „po chalupě“ uváděn jako Fetzl. Protože prý kaplička neměla vlastního udržovatele, staral se o opravy tehdejší obecní úřad).

Tento zděný objekt, ležící v nadmořské výšce 759,7 m, byl v roce 1991 opraven zásluhou rodáka Franze Kindermanna a obce Černá v Pošumaví. Kaple byla vybavena dřevěným křížem a dvěma obrazy. Po roce 2010 byla provedena renovace kapličky, upraven terén, přidána jednoduchá lavice a vysázeny stromky.

V blízkosti kapličky se nachází kamenolom Vápenný vrch. Tento lom je řazený mezi významné lokality v jižních Čechách. Jedná se o činný lom na těžbu krystalického vápence s místy amfibolitů, pararul, grafitických rul a pegmatitů.

V nitru Vápenného vrchu se nachází dosud ne zcela prozkoumaná jeskyně, jejíž převážně puklinové chodby dosahují celkové délky více než 130 m. Pravděpodobně je součástí většího systému, ke kterému patří i tři rozsáhlé krasové dutiny, objevené v roce 1983 asi 65 m pod povrchem grafitového dolu Václav na Bližné (viz zastavení č. 5)

Vzhledem ke stále probíhající těžbě v lomu je vstup do prostorů zakázán.

Vydala: **Obec Černá v Pošumaví** v roce 2016
Texty: **Ing. František Záhora**

Grafické zpracování a tisk: **TISKÁRNA ČERNÝ s.r.o.**, Černá v Pošumaví